No. 295. 1832.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk Nieuws-Blad.

Zaturdag den 8 December.

LATERE BERIGTEN DER COURANT,
van Vrijdag den 7 December,
behelsende de laatste *Fransche* en *Belgische* Nieuwstijdingen,
benevens de *Fransche Beurspryzen* van den volgenden dag.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 6den December.

Bijzondere berigten uit Antwerpen, tot gisteren avond loopende, houden de volgende bijzonderheden over het aldaar voorgevallene in de beide laatste dagen:

» Nadat in den avond van maandag de militaire autoriteiten, op onderscheidene plaatsen, door hare agenten, had doen aankondigen, dat de aanval op de citadel den volgenden morgen vroegtijdig zoude beginnen en de stad waarschijnlijk groot gevaar loopen, had de schrik en ontsteltenis zich van aller harten meester gemaakt, en werd aan niets meer gedacht dan om zich en de zijnen in veiligheid te brengen en aan eenen naar 't scheen, wissen dood te ontrukken. Den ganschen nacht door zag men dan ook niet dan geheele scharen vrouwen en kinderen, met het nog tilbare, ten poorte uitsnellen, en zoo groot was de emigratie, dat de stad des morgens van ingezetenen als 't ware uitgestorven scheen. Nu echter vertoonde zich een ander schouwspel. Op alle openbare pleinen, aan de Schelde, in de loopgraven stonden zware piketten belgische troepen, de kanonniers, met de brandende lonten bij hunne stukken, op de batterijen, en aangespannene veldgeschut op de groote markt, enz. Van het zoo gevreesde vuur scheen echter niets te komen; het kasteel loste, nu en dan, in ieder kwartier uurs omtrent, een schot en het fransch geschut werd niet gehoord. Men dacht reeds, dat onze militaire autoriteit den inwoners slechts schrik had zoeken aan te jagen en eene ijdele vertooning willen maken, toen, eindelijk, om elf uren, den zoo bang te gemoet gezienen aanval der Franschen begon. De eerste oogenblikken van onzekeren angst, die daarop volgden, kunnen niet beschreven worden; het was eerst na eenig tijdsverloop, toen men zag, dat de stad ongehinderd bleef, dat de gemoederen tot bedaren kwamen. Het geweld van den aanval was niet zoo overgroot als men had verwacht; ook het kasteel antwoordde zoo zeer niet; om twee uren scheen het bastion van het kasteel, aan de zijde van Berchem, tot zwijgen gebragt; naar het zeggen waren er stukken van de bomvrij gemaakte batterij afgevlogen; tegen den avond was het vuur op de forten St. Laurent en Kiel merkelijk verminderd. Eene fransche batterij van vijf stukken moet veel geleden hebben, en buiten staat zijn om meer te dienen. Het geschut was in den vooravond in 't algemeen veel minder, doch verhief zich weder wat, tusschen 8 en 9 uren. Hetzelve werd in de stad minder gehoord dan men verwachten zou, waartoe almede bijdraagt, dat de wind van ons af is. Toen het bleek, dat op de stad niet geschoten werd, trokken de piketten militairen af, en werden door nieuwsgierigen vervangen. De toeloop naar het kasteelplein (de esplanade) is groot, al de punten waar men zich veilig rekent, zijn met nieuwsgierigen vervuld; een aantal lieden ziet men op de daken van de hooge gebouwen, of op die der openbare etablissementen aan de Schelde, waar daartoe zelfs verrekijkers voorhanden zijn, het bombardement aanschouwen.

» In den afgeloopen nacht (van dingsdag op woensdag) is het geschut doorgaande gehoord, doch niet zeer hevig, tot omtrent zeven uren in den morgen, wanneer het veel heviger geworden is. Kort daarop zag men van het kasteel een zware rook opgaan en bleek het weldra, dat er brand was. Het geschut is, den ganschen dag door, veel meer gevolgd geworden dan gisteren (dingsdag). In den namiddag scheen er op twee plaatsen brand, waarvan de een echter tegen avond wederom gebluscht was. Het kasteel, ofschoon zijn geschut uitmuntend bediend wordt, geeft echter minder vuur dan men algemeen had gedacht, hetgeen steeds het denkbeeld levendig houdt, dat het zijne krachten tot den eigenlijken aanval bespaart. In de stad is nog niets gevallen, dan een stuk bom in den hof van het athenaeum nabij de kloosterstraat. Boven en op het kasteelplein zijn ook verscheidene bommen gebarsten.

» Het *Journal d'Anvers* meldde gisteren, dat de stoomboot *Surinamen* tot voor het bassin zou gevaren zijn, dit is onwaar; zij is niet voorbij het fort St. Maria geweest. Heden heeft gemelde stoomboot de korvet *de Komeet*, het fregat *Eurydice*, benevens de omliggende kanonneerbooten, die te zamen voor het fort St. Maria en zoo nader bij de stad gestationeerd waren, de rivier lager af en buiten het gezigt van de stad gesleept. De kleine stoomboot *Chassé*, (die eertijds voor de overvaart van hier naar het Vlaamsche Hoofd diende) heeft twee kanonneerbooten, die tegen het kasteel aan lagen en nadeel leden van de bommen die over vlogen, aan de overzijde door de oude coupure van verleden jaar, vooraan in den Polder gebragt, waar zij zelve insgelijks is blijven liggen. Tegen of van het Vlaamsche hoofd is nog niets verrigt. Heden kan men weder vrij in en uit de stad. Op de beurs zijn geene zaken gedaan. Intusschen is nog heden een geladen koopvaardijschip uit zee aldaar aangekomen."

De berigten door de beide Antwerpsche bladen, het *Journal d'Anvers* en het *Journal du Commerce* van heden, gegeven, stemmen met het bovenstaande grootelijks overeen. Het laatstgemeld blad houdt nog bovendien in, dat de Franschen thans hunne eerste parallellen en de toegangsbatterijen hebben voltooid. Er zouden, volgens hetzelve, thans 120 stukken in batterij staan; de laatste waren langs den weg van Wilryk, waarop het geschut der citadel gerigt was en in weerwil van deszelfs aanhoudend vuur, ter bestemder plaats gekomen. Bij de mortier-batterij, die daar werkzaam was, zouden nog twee andere komen. – Het *Journal du Commerce* zegt, dat het vuur der citadel, in de beide laatste dagen, veel moorddadiger dan in de eerste van het beleg is geweest. Volgens hetzelve zouden de Franschen zich weder op nieuw van den post van het Melkhuis hebben meester gemaakt. Voorts meldt hetzelve, dat in den namiddag van gisteren de woning van den scheepsbouwmeester aan het Stokefsel in brand was geraakt en dat dit de verklaring was, van het in de stad verbreid gerucht (*zie ook hierboven*) dat een der gebouwen van het kasteel in den brand stond. Men weet niet, of gemeld huis door de fransche artillerie of door die van de citadel in den brand was geraakt.

Laatstgemeld blad is gisteren niet kunnen verschijnen, het door de overigheid als, bij na zeker gesteld en aangekondigd bombardement, had alle zijne werklieden, op eigen lijfsbehoud en dat der hunnen bedacht, de vlugt doen nemen, en bij hunne terugkomst in den namiddag waren de poorten gesloten.

In Antwerpen is eergisteren, middag, weinige uren nadat het vuur tegen de citadel begonnen was, een *eerst belegerings-bulletin* uitgekomen, waarin gezegd wordt, dat in den nacht en den vroegen morgen de batterijen bewapend geworden zijn en het sein tot den aanval 10 minuten voor half twaalf gegeven was, dat de stukken van het fort Montebello, door fransche kanonniers bediend, haar vuur tegen de citadel geopend hadden, dat er geen schot op de stad was gedaan, en overigens alle voorzorgen ten deze genomen waren. Dit stuk is door den luit. kolonel *Chapelie*, adjunct-chef van den staf onderteekend.

Van de divisie *Sebastiani* in de Vlaanderen hoort men weinig. Volgens het *Journal d'Anvers* heeft dezelve verscheiden batterijen op den Schelde-dijk tusschen het fort Isabelle en Pijp-Tabak opgerigt. Eene der regimenten bewaakt den dijk rondom de inundatie van het Vlaamsche Hoofd, eene andere, meer benedenwaarts den zeedijk en die rondom den St. Annapolder, terwijl eene derde bij Burght de Schelde is overgestoken. Overigens hebben de Franschen nog geen vijandelijkheden tegen de forten op den linker-oever gepleegd of liever kunnen plegen, uithoofde van het water. – De belgische bladen spreken nog van het stellen van eenig geschut op den regter Schelde-oever nabij het Melkhuis, ten einde de kanonneerbooten, die den dijk schoon hielden, in bedwang te houden.

De maarschalk *Gérard* heeft zich eergisteren het meerendeel van den dag bij de batterijen en de loopgraven opgehouden; ook heeft hij dezelve gisteren met den hertog *van Nemours* bezocht. Waar *Leopold* zich in de beide dagen onthouden heeft, wordt niet vermeld.

De generaal *Goblet* is tot opper-kommandant der belgische genie benoemd geworden. Hij heeft zich, bereids naar Antwerpen begeven, om de verdediging der stad te besturen, in geval de citadel dezelve beschoot.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den December.

Bij het ministerie van oorlog is het berigt ontvangen, dat de maarschalk *Gérard* de citadel van Antwerpen heeft opgeëischt, doch een weigerend antwoord heeft bekomen, en dat voorts de voorwaarden, door den Hollandschen bevelhebber aan de ontruiming der stad verbonden, zijn van de hand gewezen. Het een en ander moet de volkomen goedkeuring van het ministerie hebben weggedragen.

— In de Oostelijke departementen is men ijverig bezig met de vestingen in staat van verdediging te stellen, en het observatie-leger aan de Maas en Moezel ontvangt dagelijks versterkingen. Intusschen verkeeren de ministeriele bladen steeds, dat er niet de geringste waarschijnlijkheid is; dat men van die zijde iets zoude hebben te verdedigen. Het Pruissisch kabinet zoude, tengevolge van de plegtigste verzekeringen, dat het Fransche leger niet verder dan Antwerpen zoude gaan, eenen geheel anderen toon hebben aangenomen; en nog gisteren, zegt men, heeft de Russische gezant, depeches, die hij zeer onlangs had ontvangen, aan zijne ambtgenooten alhier medegedeeld, en de meest vredelievende inzigten aan den dag gelegd.

— Ondanks het ministerie, heeft men door particuliere correspondentien reeds vernomen, dat het belegerings-korps, van den beginne af, met vele zwarigheden, gedeeltelijk aan het ongunstig jaargetijde toe te schrijven, heeft moeten worstelen, en indien men ook geneigd is, om van den moed en de volharding der Fransche krijgslieden het beste te gelooven, zoo schijnt echter vrees, en onder deze eenige der meest bezoldigde dagbladen, het vrees te zijn bekropen, dat de expeditie, hetzij niet zonder groote opofferingen haar doel mogt bereiken, hetzij geheel mislukken. Het een en ander zoude van bedenkelijke gevolgen kunnen zijn. Het verspillen van eenige millioenen aan eene uitrusting, welke niet veel loop weinig bijval vindt, maar die algemeen, als in het belang van Engeland geschiedende, beschouwd wordt, [illegible] in deze daarenboven het leger aanvankelijke [illegible] in de handen der oppositie een krachtig middel [illegible] nisterie met regt te bestrijden, en zou zij [illegible] aantal gedeputeerden ondersteuning vinden, die [illegible] orde te handhaven, en langs dien weg vermindering van belastin-

te verkrijgen, zich aan het gouvernement hebben aangesloten Eene verandering van ministerie zoude alzoo noodzakelijk kunnen worden, en de gang van het bestuur dus op nieuw aan onzekerheid prijs zijn gegeven. Van nog meer gewigt echter zou deze bedenking zijn, indien de geheele expeditie haar doel mogt missen en onverrigter zake terugkeeren. Doch daarenboven zoude in dit geval de nationale trots zoodanig zijn gekwetst en zulk dringend genoegdoening vorderen, dat het zoowel elk ander bestuur als het tegenwoordige moeijelijk, zoo niet onmogelijk zoude vallen, om niet door eene meerdere krachtontwikkeling de [illegible] der [illegible] terug te winnen. Het ministerie, dat zich in dergelijke omstandigheden met de leiding van 's lands zaken belast zag, zoude waarschijnlijk, van welke kleur het ook zijn mogt, door geene andere uitweg de binnenlandsche rust kunnen handhaven, dan door maatregelen, die door de overige mogendheden niet onverschillig konden worden aangezien, en dus eene meer wezenlijke vredebreuk ten gevolge zouden hebben.

— De fondsen waren heden (3 December) genoteerd: de 5 pCt. kont. en op tijd 96,30; de 3 pCt. kont. 67,60; op tijd 67,75; Nap. renten kont. 82,25; op tijd 82,15; Sp. perp. 57 kont; 56⅞ op tijd; Cortes 13½.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 7den December.

De uitgifte in massa van het metalen Kruis aan de daarop regthebbenden, op den 1sten April dezes jaars met de bezetting van het kasteel van Antwerpen begonnen en achtervolgens aan het leger te velde, de troepen in Zeeland, de bezetting van Maastricht en der overige vestingen voortgezet, is op heden, den verjaardag van Z. K. H. den Prins *van Oranje*, met de plegtige uitdeeling van dat eereteeken aan de regthebbenden te Gorinchem, Woudrichem en Loevestein, en die welke zich tegenwoordig in het 1ste en 2de groot militaire kommando bevinden, ten einde gebragt.

Bij die gelegenheid is alsnu ten laatste door Z. Exc. den Heer Directeur-Generaal van Oorlog uitgevaardigd de navolgende

DAGORDER

Bij de uitgifte van het metalen kruis, aan de daarop regthebbenden in de vesting Gorinchem en onderhoorigheden, mitsgaders in het 1ste en 2de groot militair kommando.

DAPPERE KRIJGSLIEDEN!

Onder gewigtige omstandigheden ontvangt gij het eereblijk uwer trouw aan Koning en Vaderland. Reeds wekt het geschut eener in Europa beroemd gewordene sterkte, den Nederlandschen krijgsman tot nieuwe pligtsbetrachting op. Gij hebt u daarin steeds betoond, elk in zijne betrekkingen. Gij zult daarin onder uwe waardige bevelhebbers volharden, en zoo, met Vorst en Volk, de heilige onkrenkbare regten van Nederland handhaven.

Wapenbroeders! Voor uw eergevoel zal het onvergetelijk zijn, dat het eereteeken u, voor het eerst, op eenen dag versiert, welke het feest is der geboorte van uw Legerhoofd, van den Prins *van Oranje*. Hij wees u het spoor der eer en der overwinning bij den Vierssprong, bij Waterloo, bij Hasselt en Leuven. Hij heeft, met zijnen Koninklijken Broeder, aanspraak op uw vertrouwen, op onze liefde, op onze dankbaarheid.

Nederlanders! Wapenbroeders! op nieuw ons, ook op dezen dag, aan Oranje verbonden! Met hem strijdende, zij onze leus, nu en altoos: » Met God, voor Koning en Vaderland." *Leve de Koning!*

's Gravenhage, 3 December 1832.

De Luitenant-Generaal, Directeur-Generaal van Oorlog,
DE EERENS.

Op deze wijze zijn de welwillende bedoelingen des Konings op eene voor de vaderlandsche strijders vereerende wijze vervuld geworden. Het belangrijke eereteeken, dat uit het geschut, op den vijand bij Hasselt veroverd, vervaardigd is, en dat als zoodanig zijne historische waarde heeft, prijkt op de borst van duizenden Nederlanders, en getuigt alom van de verknochtheid der ingezetenen aan Koning en Vaderland. Alleen blijft er nog slechts hier en daar eene partiele uitgifte te doen aan sommige regthebbenden, waarvan de opgave of allereerst niet volledig was geschied, of die eerst nader hunne aanspraak hebben doen gelden. Er wordt met ijver gearbeid, om ook dezen zoo spoedig doenlijk in het bezit van het bedoelde bewijs van aandenken te stellen.

— De *Staats-courant* van heden behelst regtstreeksche berigten uit het kasteel van Antwerpen tot den 3den dezer. Zij houden in, dat de approches door de Franschen steeds met kracht werden voortgezet, zijnde op gemeld tijdstip, tegenover het bastion No. 2, tot zestig ellen van den voet van het glacis genaderd. Het terrein werd steeds door de onzen van voet tot voet betwist en men had alle reden om te gelooven, dat onze artillerie en scherpschutters aan de Franschen een aanzienlijk verlies van manschappen hebben veroorzaakt.

Den 1sten dezer had de generaal *Chassé* een detachement werklieden, onder bevel van den 2den luitenant der genie *van Vollenhoven*, uitgezonden, ten einde de voor en tusschen de beide lunetten gelegen huizen af te branden, welke operatie gelukkig, zonder verlies aan manschappen, onder het vijandelijk geweervuur ten uitvoer was gebragt.

Bij den nacht op den 2den, werd door den generaal *Chassé* een detachement van 60 manschappen naar het Kiel gezonden. Eene groote vijandelijke overmagt rukte dadelijk aan, een driehonderdtal tirailleurs voorruit zendende, welke eene hevige fusillade [illegible] zijn de onzen, door het geschut van het kasteel begunstigd, [illegible] wel geantwoord werd. Het detachement trok op bekomen bevel langzaam en in goede orde terug. Het verlies aan onze zijde bestond in één man, die ten gevolge eener bekomene wonde in de handen der Franschen viel, benevens doode en drie gekwetsten. Aan de zijde der belegeraars scheen het verlies aanmerkelijk grooter.

In den avond van den 2den is weder een klein detachement uitgezonden, ten einde een huis, staande tusschen de lunetten St. Laurent en Montebello, te verbranden en de linie der belegeraars te verontrusten. Men was hierin volkomen geslaagd.

Bij het afgaan der bovenstaande tijdingen had de generaal *Chassé* nog geen antwoord ontvangen op zijnen laatsten brief aan den [illegible], aan den maarschalk *Gerard*. Gemelde tijdingen zijn aangebragt door den adelborst *H. Hoek*, welke laatstleden maandag met een klein vaartuig de citadel verlaten heeft, en niettegenstaande het hoogst ongunstige weder en het allerhevigst geweervuur, gedurende zijnen togt van de Schelde-oevers, behouden te Bergen-op-Zoom is aangekomen.

— Uit een berigt van den kapitein ter zee *Koopman*, aan den generaal *Chassé* ingezonden, bleek voorts nog, dat de beide vrijwilligers, die, zooals in ons vorig nommer vermeld is, zich met het overbrengen van bevelen naar *de Komeet* belast hebben, geweest zijn de adelborst der 1ste klasse *E. van de Velde* en de adjunct-schrijver *J. E. Kempe* van Z. M. kanonneerboot No. 6. Beide zijn in den avond van den 2den, niettegenstaande het hoogst ongunstige weder, met een zeer klein bootje van voor de citadel de Schelde afgedreven en daarmede aan den Brabandschen wal verwaald, waarop zij dit vaartuig verlaten hebben en zonder ontdekt te worden langs den wal zijn voortgegaan en de *Komeet* bereikt hebben. Met het doorkomen van den vloed maakten *van de Velde* en *Kempe* zich gereed om den terugtogt te aanvaarden toen de bovengemelde adelborst *Hoek*, met depeches van Bergen-op-Zoom teruggekomen, op de *Komeet* aankwam. De twee adelborsten en de adjunct-schrijver hebben daarop op nieuw een stout bestaan gewaagd. In weerwil van den vliegenden storm en het holle water, zijn zij met een klein vaartuig de Schelde weder opgevaren, en na velerlei gevaar te hebben doorgestaan, behouden bij het door ons bezette fort Austruweel aangekomen, van waar zij langs den dijk de reis hebben voorgezet.

Voorts deelt de *Staats-Courant* berigten mede uit het fort Lillo, van den 2den, welk fort alstoen nog niet was opgeëischt. Na de opeisching van Liefkenshoek was bij die twee forten niets belangrijks voorgevallen. Alleen was in den vorigen nacht eene fransche patrouille, van de zijde van het fort de Parel, langs den Schelde-dijk tot aan den beer van het fort Liefkenshoek genaderd, doch daar, door eenige schoten uit zesponders van de avancé van gemeld fort, begroet en tot den aftogt gedwongen.

— Berigten van de Schelde heden morgen alhier ontvangen, houden dat de schepen, die, zooals in de Antwerpsche bladen gemeld wordt, woensdag morgen van voor Piip Tabak en het fort St. Maria de Schelde afgesleept zijn, in den namiddag hunne nieuwe posities hebben aangenomen. De *Komeet* lag toen bij de Kruisschans geankerd, de *Eurydice* in het Willemsrek en de *Proserpina* voor Lillo.

Op de schelde heeft men gisteren aan den Vlaamschen wal brand bespeurd; het regte punt scheen niet bekend. — Voorts zijn sedert gisteren middag, op het bevel van den heer schout-bij-nacht *Lewe van Aduard*, een twaalftal onzer kanonneerbooten bezig met het beschieten, zoowel van het fort St. Maria, als de Parel, welke beide forten laatstelijk door de Franschen bezet zijn en die zij willens zijn te bewapenen; ook in die rigting is op drie of vier plaatsen brand gezien.

In den nacht van woensdag op donderdag moet er, naar hetgeen daarvan op de Schelde gehoord is, bij Antwerpen sterk gevuurd zijn. Ook in onze omstreken, aan de zijde van Antwerpen, wil men het geschutvuur bij aanhoudendheid, gisteren den geheelen dag en in den afgeloopen nacht, hebben gehoord.

— Naar het uit de belgische berigten schijnt te blijken heeft men de laatste stukken geschut, tot bewapening der batterijen van de eerste paralel, in den nacht van maandag op Dingsdag overgebragt. De loopgraven waren door den aanhoudenden regen en den weeken grond, in weerwil der aangebragte rijsbossen en planken deelen, ten eenemale onbruikbaar; men heeft toen het besluit genomen deze laatste stukken, 16 in getal voor de batterijen no. 7 en 8, maar over den open straatweg van Berchem, onder bereik van het geschut der citadel, te vervoeren. Een moorddadig vuur werd van het kasteel gelost en een groot aantal manschappen en paarden bleven op de plaats, maar des niet te min gelukte het de stukken in batterij te brengen. Volgens die zelfde berigten, van de belgische zijde, zouden er weldra 87 stukken geschut en 44 mortieren geplaatst wezen.

De eerste schoten, door de Franschen gelost, zijn afgegaan van het centrum van de batterij No. 5, waar zich de maarschalk *Gerard* met zijn staf bevond, en alzoo niet, gelijk van de belgische zijde gezegd was, van het fort *Montebello*, 't welk echter kort daarna heeft losgebrand. Het vuur der belegeraars heeft tot dingsdag avond zes uren (niet woensdag morgen zes uren) aangehouden, is toen van wederzijden verminderd, doch den volgenden morgen hervat; hetzelve heeft, luidens de Antwerpsche berigten, woensdag den geheelen dag voortgeduurd, en naar hetgeen men op de Schelde en in onze omstreken wil, gehoord hebben, [illegible] heden nog aanhouden.

Het aantal zieken onder het fransch leger schijnt toe te nemen. Zoo men den *Messager de Gand* kan gelooven, zouden er alleen van de divisie *Sebastiani* een vijf honderdtal in de hospitalen [illegible] Gent zijn aangebragt.

'SGRAVENHAGE, den 6den December.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, is ingekomen de navolgende koninklijke boodschap met het daarbij gevoegd ontwerp van wet:

» Edel Mogende Heeren! De bepalingen, vervat in de drie eerste artikelen der wet van den 3den November 1830 (*Staatsblad no.* 75) en hernieuwd bij die van den 28sten December 1831 (*Staatsblad no.* 37), zijn derzelver oorsprong verschuldigd aan den drang der omstandigheden, en kunnen naar ons inzien, in de tegenwoordige oogenblikken nog niet buiten werking gesteld worden.

» Mindere noodzakelijkheid is er echter om de buitengewone regtsmagt te handhaven, welke bij art. 4 der eerstgemelde wet, in verband met die van 1 December 1830 (*Staatsblad no.* 86) is ingesteld; wij vinden dus geene zwarigheid om de geregtelijke vervolgingen op dat stuk aan de gewone regters en de algemeene voorschriften der wet over te laten.

» Tot dat een en ander strekt het ontwerp van wet hetwelk wij U. Edel Mogenden, bij deze aanbieden, in het vertrouwen dat hetzelve ook de goedkeuring uwer vergadering zal kunnen wegdragen.

» En hiermede bevelen wij U. Edel Mogende Heeren! in Godes Heilige bescherming.

Het ontwerp van wet luidt als volgt:

WIJ WILLEM, enz.

Alzoo wij in overweging hebben genomen dat de wetten van 3 November 1830 (*Staatsblad no.* 75) en van 1 December 1830 (*Staatsblad no.* 86) bij de wet van den 28sten December 1831 (*Staatsblad no.* 37) vernieuwd, met den eersten Januarij des jaars 1833 van regtswege vervallen;

Dat onderscheidene der wettelijke bepalingen, in art. 1, 2 en 3 der eerstgemelde wet vervat, bij voortduring van kracht behooren te blijven, uit hoofde der omstandigheden waarin het Vaderland nog steeds verkeert;

Zoo is het, dat wij, den raad van state gehoord en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk wij goedvinden en verstaan bij deze:

Art 1. De bepalingen vervat bij art. 1, 2 en 3 van de wet van 3 November 1830 (*Staatsblad no.* 75) worden bij deze vernieuwd, en zullen blijven in volle kracht tot den 1sten Januarij 1834.

2. Wij behouden ons voor, om de tegenwoordige wet buiten werking te stellen, indien de omstandigheden zulks voor den 1sten Januarij 1834 mogten veroorloven.

3. Zij zal van kracht zijn te rekenen van den 1sten Januarij 1833.

Lasten en bevelen enz.

Deze stukken werden aan de afdeelingen verzonden.

Ingekomen zijn 5 petitien, die aan de commissie verzonden worden, als: twee betreffende het gemaal, een van een apotheker te 's Bosch tegen de wet op den landbouw, van een aantal stijfselmakers te Zaandam en aan den Zaan, over het ontwerp van wet op het gemaal, en eene petitie houdende bezwaren op de voorgedragene wet op de suiker, verzoekende de requestranten dat die voordragt niet worde overwogen dan nadat zij hunne nadere vertoogen daartegen zullen hebben ingezonden.

De commissie doet verslag bij monde van de heeren *Wesels*, *Quintus* en *Knichorst*, op zes petitien. De eerste van jufvrouw *Warin*, voorheen *Weyerman*, thans woonachtig te Londen, die zich beklaagt over de vernietiging door Z. M. van een ten gunste van hare vader door de Staten-Generaal genomen besluit op den 26 Augustus 1778, wordt terzijde gelegd als liggende buiten de werkzaamheden der kamer. De drie andere zullen ter griffie worden nedergelegd en de verslagen gedrukt.

Zij zijn van 64 broodbakkers ten platten lande in Noord-Holland, van 10 landbouwers te Voorst, in Gelderland, en van een stijfselmaker te Groningen, welke allen hunne belangen inbrengen ten aanzien van de voordragt van wet op het gemaal, en bezwaren daartegen opperen.

Daarna is de vergadering in comité-generaal bijeen gekomen, en heeft de minister van buitenlandsche zaken aan de beide kamers der Staten-Generaal eene staatkundige mededeeling gedaan. Men verneemt, voor zoo ver dit bekend geworden is, dat dezelve een verslag van den verderen loop der onderhandelingen heeft ingehouden sedert de laatste door den minister in November jl. gedane mededeeling. Het Pruissisch verdrag, dat men verwacht had dat de weinige overgeblevene geschilpunten zou bijleggen, en in het werk der bijval te Londen vond, werd later door Engeland en Frankrijk ter zijde gelegd. Door de beide rijken werd toen verlangd, dat voor het voortzetten der onderhandelingen het bij de 24 artikelen aan Nederland en Belgie toegestane grondgebied door de beide partijen zoude worden ontruimd. Dezerzijds werd bij hen echter op het sluiten van het Pruissisch verdrag aangedrongen, waarna alle onderhandelingen met die hoogmogenheden zonder zijn afgeloopen en die tusschen de beide partijen aangevangen. Beide rijken sloten onderling een verbond tot het gewapend ten uitvoer leggen der 24 artikelen. Er werd dan ook werkelijk een embargo op vele onzer koopvaardijschepen gelegd, en eene vereenigde vloot kruiste voor onze kusten. Onderscheidene nota's, die de kamer zijn overgelegd, werden door onze gezanten met het Engelsch en Fransch bestuur gewisseld over deze wederregtelijke daad, waarvan de laatste van Jhr. *Dedel* onbeantwoord gebleven is. Daarna rukte een Fransch leger Belgie in, met het doel om het kasteel van Antwerpen op te eischen. Die opeisching had plaats, doch de overgave voor het sluiten van een vredes-verdrag, werd geweigerd. Thans wordt die sterkte belegerd. Intusschen eindigde ook een ander geschil met, dat inderdaad onbeteekenend in zich zelve was, daar een der hoofdbewerkers van den opstand in het Luxemburgsche gelegd, doch ten gevolge van de bescherming van het oproer tot allerlei moeijelijkheden aanleiding gaf. De heer *Thorn* werd vrijgesteld, nadat door het bestuur in Belgie de bewijzen werden bijgebragt van het staken van alle vervolgingen tegen Luxemburgers, welke bewijzen gebragt werden, om hem daarna in vrijheid te stellen. Verder heeft de staat van zaken geene verandering ondergaan. Z. Exc. moet zijne rede geëindigd hebben met te verklaren, dat er omstandigheden zijn, waarover het zwijgen het doelmatigste is, hoezeer elk opregt Nederlander een gevoel koestert, dat ook in Europa weerklank vindt, dat van *verontwaardiging*!

— Z. K. H. de Prins *van Oranje*, is gisteren avond alhier aangekomen en met veel geestdrift in deze stad ontvangen. Hoogstdeszelfs vertrek schijnt spoedig weder te zullen plaats hebben. Heden is de verjaardag van Z. K. H. met gebruikkelijke plegtigheden, het uitsteken van vlaggen, het bespelen van het klokkenspel, het houden van eene groote parade der bezetting, aan het hoofd waarvan de muzijk der schutterij zich gesteld had, gevierd geworden.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 3den December.

Van Bordeaux schrijft men dat het verblijf der hertogin *van Berrij* te Blaije, aldaar en in de zuidelijke departementen over het geheel, eene groote spanning heeft te weeg gebragt. De aanhangers van het vorig bestuur zouden zich in massa vooral te Marseille en Nismes vereenigen, om bij de eerste gelegenheid eene poging te wagen. Reeds zijn eenige regimenten naar die departementen opgebroken.

— Te Laon, Tours, Troyes, Besançon en onderscheidene andere plaatsen heeft de stedelijke raad even als te Straatsburg begrepen, dat er geene termen waren om den Koning een adres van gelukwensching aan te bieden. De beide kommissarissen van het Koninklijk geregtshof houden zich nog steeds bezig met het verhooren van een aantal getuigen, wier verklaringen echter tot nu toe de waarheid niet hebben ontdekt. De oppositie-bladen meenen nog steeds dat de geheele aanslag een maatregel van politie is, om de al te groote gerustheid van ingezetenen en afgevaardigden tegen te gaan en langs dien weg het gouvernement meer ondersteuning te doen vinden. Een der zonderlingste bedenkingen van dien aard is dat het gevonden pistool van zoodanig maaksel is dat er niet te gelijk een kogel en een prop op kon geladen worden; daar nu een der adjudanten van den Koning zich heeft laten ontvallen dat het papier tegen den kop van zijn paard is gevlogen, maakt de *Temps* niet zonder waarschijnlijkheid hieruit op, dat het geweer niet scherp is geladen geweest. Evenzeer blijft er iets geheimzinnigs rusten op de vrouw of meisje, dat gezegd werd het schot te hebben afgewend; het is namelijk bij naauwkeurig onderzoek gebleken, dat zij reeds eenige dagen te voren, zoo niet bij den minister *Thiers*, dan toch aan zijne bureaux geweest; dat zij voorts in hare genoemde geboorteplaats Berjnes niet bekend is, maar wel den Koning onlangs om een voorschot van 40 duizend franken gevraagd had, om zich te Duinkerken te vestigen. Het een en ander geeft nu tot vermoedens aanleiding, dat ook hare tegenwoordigheid niet geheel toevallig was. — Het een en ander wordt echter door de ministeriele bladen als een verzinsel uitgekreten.

(Zie de fonds-notering hierboven.)

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 3den December.

Volgens berigten uit Rijn-Beijeren, zoude men thans bedacht zijn, om het bruggenhoofd bij Germersheim, waartoe het plan reeds sints lang gereed was, te voltooijen; er waren reeds kommissarissen der bondsvergadering tot dat einde benoemd.

— De eerste kolonne der Beijersche troepen naar Griekenland bestemd is reeds den 22sten der vorige maand te Inspruck aangekomen.

— Uit Turijn schrijft men van de laatste dagen der vorige maand, dat de Sardinische armee binnen korten tijd voltallig zoude worden gemaakt, dat is tot eene sterkte van nagenoeg 60 duizend man gebragt, in plaats van 28 duizend, zoo als dezelve telt. Deze krachtontwikkeling was door de omstandigheden noodzakelijk geworden; de tegenwoordige staat van zaken kan niet van duur zijn, en in plaats van het geliefkoosd denkbeeld der mannen van het juiste midden, eener ontwapening namelijk, moest men zich veeleer op groote gebeurtenissen voorbereiden. De geest zoo wel in Opper- als Midden-Italien liet veel te wenschen, en kon bij de geringste aanleiding zeer bedenkelijk worden. De gouvernementen zijn dus tot alles voorbereid, en verdubbelen hunne waakzaamheid sedert de correspondentie van den zaakgelastigden lord *Seijmour*, in de engelsche dagbladen opgenomen, aan de ontevredenen als het ware een steunpunt heeft doen kennen, hetwelk hun zeer in hun voornemens te pas komt. Wanneer men in aanmerking neemt, hoezeer de geheimhouding aan de Engelsche diplomatie eigen is, dan is het naauwelijks denkbaar dat deze belangrijke briefwisseling zonder voorkennis van het gouvernement openbaar zoude zijn gemaakt. Men verzekert wel is waar, dat lord *Palmerston* zich daarover zeer verstoord heeft betoond, doch zoo lang hij zulks door de ernstige bestraffing van hem, die deze ontrouw hebben gepleegd, niet duidelijker bewijst, mag men met reden aan de opregtheid van dit voorgeven twijfelen. Intusschen heeft deze openbaarmaking aan de hoofden der liberale partij in de legatien nieuwen moed gegeven, daar zij zich als het ware in hunnen opstand tegen het Pauselijk gezag zien aangemoedigd. De engelsche bewindslieden, spelen een gevaarlijk spel, want er is niets gemakkelijker dan de ontevredenheid aan te stoken, en zoo wij ons niet bedriegen, zoo werd reeds een gedeelte der Zwitsersche troepen in Pauselijke dienst door de liberale partij omgekocht. Indien bij eenen nieuwen opstand de gewapende magt haren pligt verzaakte, zonden de pausen door den Kerkelijken Staat en door geheel Italien, met ... overgaan zijn.

LETTERKUNDIG BERIGT.

JOHAN DE WITT en zijn tijd, door Mr. P. SIMONS, in drie deelen. Eerste deel. Te Amsterdam bij JOHANNES VAN DER HEY en ZOON 1832. De prijs is . ƒ 2,90.

De geschiedenis van de laatste helft der 17de eeuw verdient ook daarom in onze dagen eene bijzondere opmerkzaamheid, omdat ook toen het zoogenoemde Belgische vraagstuk eene hoofdspil was, om welke de staatkunde van *Europa* zich bewoog, en het allezins leerzaam moet zijn, te vernemen, hoe de toenmalige staatslieden gedacht hebben over de staatkundige betrekking, waarin *Belgie* tot het overige statenstelsel behoorde geplaatst te worden. Mr. P. SIMONS, door zijne Akademische Verhandeling over *de Acte van Navigatie* en door zijne *Historische Verhandelingen* met lof bekend als een ijverig onderzoeker der geschiedenis onzes vaderlands, bijzonder van het bovengemelde allergewigtigste tijdvak, heeft derhalve met de uitgaaf van het aangekondigde werk eene taak ondernomen, welke algemeene belangstelling moet wekken. Hij heeft zich ten doel gesteld de staatkundige historie van *Nederland* in verband met die van *Europa* te behandelen, ten tijde van DE WITT. Een afbeeldsel van den grooten staatsman versiert den titel van dit eerste deel, hetwelk loopt tot het jaar 1665 en de volgende onderwerpen behandelt: Hoofdst. I. *Geboorte en opvoeding van* DE WITT; *hij wordt Pensionaris van* Dordrecht; *Raadpensionaris van* Holland. *Staatkundige geschiedenis tot het sluiten van den vrede met* Engeland. Hoofdst. II. *Staatkundige Geschiedenis sedert den vrede met* Engeland. DE WITT *brengt de renten van 5 op 4 ten honderd; verdeeldheden in de provincien; tusschenkomst in de Noordsche zaken; krachtige houding der republiek tegen* Frankrijk; *oorlog met* Portugal: 1654 *tot januarij* 1660. Hoofdst. III. KAREL II *op den Engelschen troon hersteld; buitengewoon gezantschap naar* Engeland, Frankrijk *en Spanje. Vrede met* Portugal; *verbond met* Frankrijk, *met* Engeland; *een woord over den verkoop van* Duinkerken. *Van* 1660—1662. Hoofdst. IV. *Binnenlandsch bestuur. Unie, Raad van State, Admiraliteit, verschillen der provincien onderling, geestelijkheid, geldmiddelen: een woord over de Oost- en West-Indische maatschappijen.* Hoofdst. V. *De afstand van* Duinkerken *niet aan* DE WITT *te wijten; moeijelijkheden over de ratificatie van het verdrag met* Frankrijk; *vrees voor oorlog met* Engeland; *de bemoeijenissen der republiek met groote Europesche belangen ten gevolge van den handel; verdragen met de roofstaten in* Afrika; *handeling over de vordering der orde van* Malta; *over de Hoefijzersche schuld met den keurvorst van* Brandenburg; *oorsprong der twisten met den bisschop van* Munster; *iets over de staatkunde der republiek jegens* Frankrijk. Hoofdst. VI. *Handelingen met* Frankrijk *en* Engeland; *begin der oneenigheden met den koning van* Groot-Brittanje. — Deze Hoofdstukken, achter ieder van welke de noodige aanteekeningen zijn gevoegd, worden voorafgegaan door eene Inleiding, behelzende een kort overzigt van den politieken toestand van *Europa* op het oogenblik, dat DE WITT in het bewind kwam. Een schitterend voorhoofd, gelijk de Ouden zouden zeggen, geeft deze Inleiding aan het werk niet; maar de schrijver heeft met dezelve ook slechts bedoeld, om den lezer kortelijk bekend te maken met de zaken in *Europa*, tot op het gemelde tijdpunt. Overigens zijn de opgegevene onderwerpen der Hoofdstukken met kennis van zaken en met veel duidelijkheid uiteen gezet, schoon de stijl hier en daar iets te wenschen overlaat. Wij zien met belangstelling de twee volgende deelen te gemoet, en zoo de schrijver aan het einde van zijn werk overtuigend zal hebben aangetoond, gelijk hij dit poogt te doen, dat aan JOHAN DE WITT de lof toekomt van het eerst tegen *Frankrijk* partij te hebben genomen, en daardoor den weg te hebben gebaand voor WILLEM III, om later *Europa* tegen *Frankrijk* te beschermen, dan zal hij ons iets geleerd hebben, waardoor hij ons, en ongetwijfeld bij velen met ons, de bewondering voor de groote bekwaamheden van dien uitstekenden staatsman, nog meer in achting stellen zal [illegible].

BRIEFWISSELING.

De heer *J. v. G.*, die Antwerpsch Vijfhoek in 10 coupletten bezingt, vergeve ons, dat wij ons niet geheel met ZEd. versificatie kunnen vereenigen. Regels als den volgende:

» Zal wat ook in het niet hoog zinken,
» 't Kasteel zal als een parel blinken,
» Als is 't dat 't uit zijn naven spat.

zullen, hoe eerachtig ook, nog eenige wijziging van ZEd. verdienen.

De schrijver van het artikel over de vraag: *Bestaan er gronden om Antwerpen te sparen* etc., gelieve zich bij de Redactie bekend te maken, ten einde het stuk met eenig antwoord terug te bekomen.

De heer *M.* moeten wij beleefd verschooning vragen, voor het niet plaatsen zijner dichtregelen, bij het geboortefeest van den Prins Veldmaarschalk. Hetzelve te laat ingekomen zijnde, om het in de Courant van den feestdag op te nemen, bevelen wij ons in 't vervolg voor vroegere inzendingen ook bij allen, die ons zulke gelegenheids-stukken willen vereeren.

* * Getrouwd:

J. H. MUNIX,
Ontvanger der Registratie, enz.
en
J. J. VERDUYN.

Bergen op Zoom, den 4 December 1832.

[illegible] van alle soorten van best Engelsch AARDEWERK, GLASWERK en LAMPPITTEN, [illegible]

bij H. J. ZELDENRUST, op het Hinthamereinde no. 119, bij het Nieuwe Kanaal te *'s Hertogenbosch.*

Een Koopman is gearriveerd in het Logement *de Zes Koppelpaarden* te *Oosterhout*, met Twaalf Extra Schoone MECKLENBURGSCHE RIJPAARDEN en zal hier vier dagen verblijven, om dezelve te Verkoopen.

UIT DE HAND TE KOOP.

Een HUISORGEL, in zeer goeden staat, en bijzonder geschikt voor de dienst in een klein Kerkgebouw; verder, eenige ORGELMAKERS-GEREEDSCHAPPEN, alsmede een keurig werk, getiteld: DE ORGELMAKER, 3 deelen, 8° met uitslaande platen.

Te bevragen bij den ondergeteekenden te *Breda*, Brieven franco.

J. L. MOERMAN.

SCHOUWBURG TE BREDA.

MET HOOGE TOESTEMMING.

Groote troep KOORDDANSERS en PANTOMIMESPELERS, onder Directie van *NIEMECZEK*.

Op Zaturdag den 8den December 1832. KLEIN-DUIMPJE of *de Reus Faiel*, groote Pantomime in drie Afdeelingen. Waarin voorkomt een gevecht met een Belgaaschen Beer. Groote gevechten met den Reus en Jaquinot, gevolgd door eene verlichting. Costumes en Decoratien zullen aan het geheel voldoen. De Rol van *Klein Duimpje* zal door de jonge Jufvrouw *Niemeczek*, oud 5 jaren, worden vervuld. Voorafgegaan door ACROBATISCHE EXERCITIEN, door het geheele Gezelschap, 't welk zoo veel mogelijk door nieuwe Exercitien het publiek zal trachten te voldoen. Het Spectakel zal aanvangen met DE GOUDE DROOM of *de Verwaande Marquis*, vrolijk Pantomime in eene Afdeeling.

Aanvang ten *zes* ure precies.

1ste Rang 99 Cents, 2de Rang 70 Cents, 3de Rang 40 Cents.

De Plaatsen kunnen op den Speeldag besproken worden van 's morgens 10 tot 4 uren, mits betalende 10 Cents Extra voor iedere plaats.

Heeren Militairen, mits in uniform, betalen half geld.

ALGEMEENE ONDERNEMING
DER
NEDERLANDSCHE POSTWAGENS.
Van GEND en LOOS te Amsterdam.

De Onderneming heeft de eer te berigten dat, met 1°. *December* 1832, de Diligence tusschen *Amsterdam* en *Breda* over Utrecht en Gorinchem, van eerstgenoemde stad zal vertrekken *ten 4½ ure* des ochtends, ten einde geregeld aan te komen.

Te *Gorcum*, vóór het afvaren van de Stoomboot *Julia* naar 's Hertogenbosch, en
Te *Breda*, vóór het sluiten der poorten.

Het Kantoor wordt gehouden op den Dam No. 54, van waar ook nog dagelijks vertrekken de Diligences naar:
Utrecht, Arnhem, Nijmegen, Zutphen, enz. ten 8 ure 's morgens.
Haarlem, 's Hage, Delft, Rotterdam, Dordt en *Breda* ten 8¾ ure des avonds.

TEN VOORDEELE VAN DE GEWAPENDE DIENST IN *NEDERLAND*.

Heden is bij A. ZWEESAARDT te *Amsterdam*, à 35 Cents van de Pers gekomen, en bij de voornaamste Boekhandelaars des Rijks te verkrijgen: AANMOEDIGING TER VOLHARDING, Dichtstuk, door C. A. OUDEMANS, *Kapitein-Adjudant, Ridder van de Militaire Willemsorde.*

* * CITADEL en ANTWERPEN, VLAAMSCHE HOOFD, BURCHT, ZWIJNDRECHT, Fort ISABELLA, MELKHUIS, PIJP-TABAK, bres in den Dijk bij Burcht, nevens het begin der Fransche Paralelen; *Berchem* en *Hoboken*, met een schaal van vijf minuten uren gaans, waarin men de ellen afstands telkens bij voeten van den Citadel kan berekenen; Boerenhuizen, Buitenplaatsen en Gronden, even als een plan van een stad met straten en stegen tusschen het geschut kan nagaan. Tweede vermeerderde Druk, met Kleuren en Explicatien, bij E. MAASKAMP, *Geografist* te Amsterdam, *Nieuwendijk, bij den Dam*, No. 8.

Tevens verkrijgbaar bij BROESE & COMP. te *Breda*.

Beursprijs der Effecten, te Amsterdam.

DONDERDAG, 6 December 1832.

			gebl.
NEDERLANDEN,	Werkelijke schuld, 2½ pCt.	ƒ 38⅞ à 39	38[illegible]
	Uitgestelde schuld.	- [illegible] à [illegible]	
	Kansbiljetten.	- 13¾ à 14¼	14[illegible]
	Amortisatie Syndicaat, 4½ pCt.	- 64¼ à 65	64[illegible]
	Idem idem, 3½ pCt.	- 51¼ à 52	
	Oorlogs-lasten 1830 à 5 pCt.	- 89 à 89[illegible]	89[illegible]
	Vrijw. geldl. 1831 à 6 pCt.	- 95 à 95¾	95[illegible]
	Nieuwe idem. 1832 à 5 pCt.	- 73[illegible] à 74	73[illegible]
	Schatkistbiljetten, 6 pCt.	- 99½ à 100	99[illegible]
	Handel-Maatschappij, 4½ pCt.	- 79½ à 80	
FRANKRIJK,	inschr. op 't Grootboek 3 pCt.	- 66[illegible] à 67	67[illegible]
RUSLAND,	Bij *Hope en Comp.* 5 pCt.	- 90½ à 91	[illegible]
	Bij [illegible] 18[illegible] 5 pCt.	- 92½ à 93	92[illegible]
SPANJE,	Certificat. Amst. 5 pCt.	- 48¼ à 48[illegible]	48[illegible]
	Dezelfde 3 pCt.	- 29¼ à 29[illegible]	29[illegible]
	Uitgestelde schuld.	- 7[illegible] à 7[illegible]	7[illegible]

Te BREDA, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.